

El pastor

CONTE DE PILAR DUOCASTELLA

Eren dos quarts de tres. A la sala d'espera dels consultoris hi quedava poca gent. Als corredors només s'esperava algú que acabava de posar en ordre els papers que duia entre les mans, per allò de "mirem-s'ho bé abans de marxar". I el personal feia cara de faltar poc per plegar.

Al costat de la porta on deia "Electrocardiogrames" encara hi seia un senyor, ja gran, potser d'uns setanta passats, o més aviat cap a vuitanta. La infermera, una dona vestida de blanc però amb sabates de carrer, tenyida de ros -a la seva edat no solen ser tan rossos, els cabells- i de pell molt morena, va obrir la porta del consultori alhora que acomiadava una noia que es posava bé el jersei.

El senyor dels "setanta passats més aviat cap a vuitanta" es va aixecar. La infermera va canviar el somriure que havia regalat a la noia, per dirigir-lo al senyor que frisava.

-Ja pot passar, i no es preocupi, que aquesta prova no fa cap mal -va dir la infermera.

-Sí, ara mateix, el que passa és que em convindria... ja se sap..., la pròstata... quan s'arriba a una certa edat... Em convindria fer un riu.

-Vagi, vagi, mentrestant posaré les coses a punt.

El senyor dels "més aviat cap a vuitanta" va fer el gest d'anar-se'n, però no. S'anava movent, mig balancejant el cos cap aquí i cap allà. Va fer un gest amb els llavis i després amb la boca, com si volgués desenganxar-se alguna cosa de les dents, i es va fregar les dues mans. Després es va ficar una mà a la butxaca i va treure'n un mocador, molt ben plegat. Es mirava el mocador i la infermera, que amb la mà li assenyalava els serveis.

-El vàter és aquella porta més gran, la d'allà, a la dreta. El veu?

El senyor va assentir amb el cap, però no va fer cap moviment de voler-hi anar. Va tornar el mocador a la butxaca, es va tornar a fregar les mans alhora que feia el gest amb la boca, una mica sorollós, i es va començar a explicar, amb desfici:

-Jo, sap? Ja fa temps que els ho dic, que el que m'han de mirar bé és això de la pròstata. Però *veies*, miri, a la residència no me'n fan ni cas.

-Després d'una cosa, l'altra. Tot alhora no es pot fer -va dir-li la infermera mentre entrava al despatx. Però el senyor la va aturar tocant-li el braç. I ella va quedar entre la porta, mig oberta.

-Totes van... així, com vostè, amb unes bates. Això sí, molt net, tot. Massa net.

Ella només va somriure tot posant-li una mà a l'espatlla i li va dir: "Au, comencem?"

-Jo, sap? Quan guardava... sap què vol dir guardar?

La infermera va deixar caure la mà que li havia posat a l'espatlla, va alçar les celles una mica, i després va mirar a banda i banda per veure si veia algú.

-Quan feia de pastor, no en tenia, de problemes. Obria una mica la bragueta, i a qualsevol lloc. No

fa gaire, no, d'això! Però a aquests, els meus nebots, se'ls ha ficat al cap això de la residència... i apa, *veies* que m'ho pensava que la cosa aniria per aquest costat! Si ho arribo a saber em quedo a viure a la balma, la que és més fonda, la de la muntanya de dalt, que té una alzina espessa al davant. Allà sí que s'hi està bé. Vostè no deu saber què és una balma; ara el jovent no les coneix, aquestes coses...

-...

-Jo, miri, no necessitaria res més que les meves ovelles, les dues cabres, el boc, la manta, el pot, el ganivet i el paraigua. Tantes coses que necessita la gent, i a mi que em deixin sol, allà. Però se'ls ha ficat al cap... i *veies*, no hi tinc res a fer.

Això de la pròstata que diuen, és cosa dels vàters. Allà, al bosc, no em passava. I vés a saber què n'han fet, del bestiar. No he vist ningú més, ni les ovelles, ni les cabres, ni els nebots. Segur que són els de la meva germana gran. Ella també ho era, una reconsagrada, de tota la vida. Ara ja és morta, la mala pècora.

La infermera va fer una passa enrere, seriosa.

-Ara farem la prova i després ja m'ho explicarà, d'acord?

Però el pastor ni se la va escoltar i, tot fent-se pujar els pantalons que li anaven grans, i movent el cul d'un costat a l'altre, se li va apropar. Se li va apropar d'una manera impertinent.

-Jo tenia sis germans: la reconsagrada de la gran, després tres nois, la meva germana petita, i jo, que sóc el petit. Sap? Als tres anys ja ho sabia, que volia ser pastor. El jovent d'avui no ho sap, el que vol; tant estudiar i a quaranta anys encara no sap què vol. Com que a casa no teníem *quartos*, res d'anar a estudi. Ni la petita, que servia. Ella sí que servia per estudiar. Però miri, la van posar de minyona i es va morir jove. Tísica. I al cap de quatre dies va caure el germà que tenia per sobre. Els pares es pensaven que també em moriria, però es veu que sóc escanyolit de mena, jo. Els altres dos ni me'n recordo, de què es van morir. Això sí! La gran va viure més que ningú. Noranta-vuit anys. La mala pècora.

-...

La infermera va fer una altra passa enrere, fins a tocar la paret. Llavors el va agafar pel braç amb un aire tranquil·litzador -"No volia anar a fer el riu?"-, però la musculatura del pastor cada cop estava més congestionada i li va tornar a tremolar el cap, una mica, i va fer el soroll amb la boca .

-Jo, miri..., a mi que em deixin allà, amb el ramat. Ara només tenia deu ovelles, un boc i les dues cabres. *Veies* que quan era allà, a la punta de la carena, principalment per la manera de posar-se les cabres, ja ho sabia, el temps que faria. No en necessito jo, d'homes del temps. Si el ramat amenaçava pluja, baixava per l'obaga, després anava carena enllà fins al racó dels Noguers, on s'agafava el caminet i cap a la balma.

Veies que miri, com que me la pensava, últimament ja no anava ni a casa. Tenia el ramat petit, ens aixoplugàvem ben endins i tant és que plogués com que nevés. Però els nebots, vull dir els fills de la reconsagrada, ho tenien tot a punt. I fes-te fotre.

-...

La infermera va destalonar-se una sabata, se la feia moure, mig ficada, nerviosa, frisada.

-Jo, miri, allà a la residència el que tenen és *cuventus*. *Veies* que cada dia em mullen de dalt a baix. Jo que no m'havia constipat mai, ara tot el dia corro amb el mocador. Ah! També m'han pres el ganivet de butxaca. Un ganivet que vaig comprar un any al mercat de Solsona, el de tota la vida; i la pedra d'esmolador, una de petita que duia al costat del ganivet. Allà, en tenen uns que no tallen gens. *Veies* que m'ho vaig pensar, que no el veuria més el dia que me'l van prendre. I la manta, la

que tenia per jaure, tampoc no l'he vista més. Tots semblen uns reconsagrats com la mala pècora de la meva germana. Ah! I la meitat, més de la meitat de vells, no serveixen per a res. Això és de tenir-los tancats. Miri, jo aviat tampoc no serviré per a res, en canvi si no hagués estat per aquells brètols, encara cuidaria el ramat. Ara miri, ves... No hi tinc res a fer.

La infermera va tornar a mirar a banda i banda, després es va fixar en l'hora, i els pensaments se li van escapolir en el munt de roba que tenia per planxar, i que ja no tindria temps d'anar a la tintoreria a buscar l'americana del seu home. També pensava en els seus fills, que sort que avui tenien una excursió de tot el dia i no hauria de fer dinar, perquè amb aquest pas... "La gent té un rotllo que no s'aguanta. Són una colla de pesats. Ja planyo les pobres de la residència. Sort que allà ja el deuen conèixer i segur que li saben parar els peus", es va dir.

La mà del pastor cap aquí i cap allà i els consultoris buits perquè ja era hora de plegar.

-Jo, no hi havia menjat mai amb aquesta mena de culleres que em donen a la residència; jo, sap? Me les feia, de boix, amb aquelles sí que s'hi menja bé. I ara, ves, s'han quedat allà, penjades a l'alzina, a la saca, al costat del sarró, i la bóta...

Ah! I una altra cosa! El vi, ni tastar-lo. Jo que n'havia begut tota la vida, tota la vida, sap? Doncs ara, res de res. No sé com volen que se'm faci, la sang, si no es beu vi. El vi fa sang! No en beu vostè, de vi? -La infermera va tornar a dir "Au, fem la prova i després en parlarem..."-. Si no en beu, n'hauria de beure, almenys un bon *trago* cada dia. No en té, de bóta?; a la residència, no en tenen cap. No m'estranya que tots facin aquelles cares de tísics, si no beuen vi. I la meua va quedar allà, penjada a l'alzina.

La infermera es va moure, va estirar els llavis amb un mig somriure, d'aquella manera que es fa en les ocasions estranyes i es va tornar a mirar el rellotge. El pastor també es va desplaçar, aixecant la mirada perquè la rossa li pujava un pam; llavors va moure el braç d'una batzegada i li va tornar a tremolar el cap, i va fer el soroll amb la boca, aquest cop molt més fort.

-És casada vostè? -va demanar-li d'una manera autoritària, i la infermera només va tenir temps de fitar-li la mirada-. Jo, miri, de les dones no en vaig voler saber mai res, ja en tenia prou amb la pècora de la gran. Això que si hagués volgut, bé prou que me'n sortien, per dar i per vendre; però no en vaig voler saber res, de les dones. M'agrada més estar-me sol. Les dones, i perdoni vostè que li digui, no són de fiar. Per començar, pensen una cosa i en diuen una altra; i això de les llàgrimes i totes aquestes carrincloneries... Jo, aviat les hauria arreglades. Miri, de tastar-les, sí que ho vaig fer. Perquè ja podem parlar clar, oi? Ja comença a ser granadeta, vostè, no cal que anem amb embuts. Les vaig tastar i ja en vaig tenir prou. Encara me'n recordo. Sap? Era una donota... d'aquestes..., ja m'entén... perquè les altres no s'haurien deixat. *Veies* que són totes una colla de *recatades*, això sí, per escalfar les braguetes sí que serveixen. No, no, no en vaig voler saber res. Ah! I una altra cosa: et tenen estacat per sempre més. I manen! Encara que facin el ploricó, manen elles. Bé prou que ho veia amb la mala pècora. No m'estranya que es morís tan jove, el cunyat: que si ara cap aquí, que si ara cap allà, i sempre igual. I de gana, vull dir de gana d'aquesta dels baixos..., ja m'entén, oi?;

-balandrejava tot assenyalant-se la bragueta amb la mà, compulsiva- em sembla que en va passar més que un capellà. En canvi jo, un cop vaig tastar aquella donota, vaig veure que tampoc no n'hi havia per tant.

Miri, de mamelles també en tenen les cabres...

-...

-Ja m'entén, oi? No cal que anem amb embuts. Ves, tots sabem de què van, aquestes coses. En

canvi, ara sí que m'han ben fotut. Això que encara servia.

La infermera va serrar les dents, li va assenyalar el vàter i es va ficar al despatx.

-No volia anar a fer el riu? Au, vagi... vagi a fer el riu, després ja en parlarem...-va dir-li mentre premia els botons de l'aparell i destapava l'ampolla de l'alcohol.

-Miri, i una de les coses que més m'emprenya és tanta aigua i sabó, i que em despullin d'aquella manera. D'aquella manera que queda tot penjat, sap? Jo, si em volia rentar, bé prou que ho feia, a la rasa. L'aigua de la rasa no constipa. Si em volia mullar, esperava la bromada, i quan venia el ruixat, m'hi posava a sota. Però ara fes-te fotre...

La infermera tenyida de ros va estirar els llavis, com abans, i li va tornar a assenyalar la porta del vàter. Aquest cop ho va fer amb autoritat. Però el pastor dels "setanta més aviat cap a vuitanta" va remugar, movent el cap: que ara ja no en tenia ganes, que des que no era al bosc i no ho podia fer quan volia, tot anava ben destarotat. Però la infermera el va agafar pel braç i el va acompanyar fins a la porta:

-Val més que ho intenti, perquè després n'hi vindran ganes a mitja prova. Si no pot, obri una mica l'aixeta.

El pastor va entrar al vàter espolsant-se del braç de la infermera. "Aixeta, aixeta... totes ho arreglen igual, aixeta, aixeta... tantes aixetes i tants romanços. Jo les engegaria quatre dies al cap de la carena i que s'espavilin. A mi, bé prou que em fan espavilar, aquí. Ja m'agradaria veure-la allà, al mig del bosc, sola, a les fosques, m'hi jugaria el que fos que no se'n surt. Aixeta, aixeta... Aviat ho tenen llest, aixeta, aixeta..."; rondinava el pastor. Mentrestant la infermera, enfadada perquè anava tard, va ajustar la porta i va tornar al consultori. Va preparar l'aparell, va desembolicar els cables... Ho va deixar tot a punt i va tornar a sortir. A fora no hi quedava ningú. Va mirar per veure si el veia, tot cordant-se els dos últims botons de la bata perquè els traus s'havien fet grans i sempre se li escapaven els botons. Finalment, va anar a buscar-lo al vàter. Mentre s'hi apropava, se li van tornar a descordar els botons de la bata i quan va entrar, va topar de cara amb l'home, que s'estava allà, dret, amb el llum apagat.

La infermera va fer una mena de crit, i un salt enrere, i el pastor, satisfet, li va dir que duia la bata oberta i que els traus, si no són a la mida dels botons no serveixen per a res i que a la residència tampoc no en saben, de cosir.

-Què, me la vol fer o no, la prova? -va cridar el pastor-. Vol veure que vindran a buscar-me i encara no estarem? Funcionaris! Tots sou iguals, es coneix que vosaltres cobreu peti el que peti. Quatre dies allà, al cap de la carena, i us passaria la son de les orelles!

La infermera ja n'estava tipa i va avisar als portalliteres perquè l'ajudessin a fer la prova d'una punyetera vegada.

Entre tots el van obligar a seure i, quan ella li va agafar les cames per estirar-lo, va adonar-se que duia una bossa lligada a la cama, per sota dels pantalons. Una bossa plena de líquid amb un tub que pujava cap a les cuixes. Aleshores, li van entrar ganes de riure. Unes ganes de riure d'aquestes que planyen.

-Aneu alerta amb la sonda urinària! - va dir la infermera.

I el pastor, estirat, es va posar bé els pantalons i no va dir res més.

PILAR DUOCASTELLA I SELVAS (cal Marquet de Castelltallat, 1959) és infermera a l'Hospital General de Manresa. Viu a pagès, a la masia les Planes de Sant Mateu de Bages. És autora de la novel·la *Dona i cadira* (1998).